

D'esquena, el rei d'Espanya enraonant amb el gendre, Iñaki Urdangarín, i la seva filla Cristina.

L'amenança Urdangarín

Malgrat els intents de minimitzar els impactes negatius de la imputació judicial d'Iñaki Urdangarín, l'escàndol és l'amenança més seriosa que apunta la corona espanyola.

La pitjor amenaça que penja sobre la monarquia d'Espanya és, ara com ara, la imputació judicial del gendre del rei, Iñaki Urdangarín. Segons insisteixen a dir articulistes i editorialistes pro-monàrquics, l'afer no té res a veure amb la corona. Fins i tot consideren molt retorçut de pretendre que allò que pugui passar penalment –si és que li passa res– a Urdangarín tingui cap relació amb la monarquia, perquè, si de cas, haurà estat fruit d'una actuació privada seva, particular, que no ha d'afectar ni el seu sogre ni la institució. Tanmateix, per bé que ho

repetesquin una vegada i una altra, la realitat és que el cas afecta directament Joan Carles I i, també, la monarquia. Que per ventura podia ser altrament?

Ja abans de l'esclat de l'escàndol, la monarquia no aixecava les passions de temps enrere. A l'enquesta del Centre d'Investigacions Sociològiques de l'octubre del 2011 la institució monàrquica espanyola suspenia en valoració ciutadana per primera vegada. Poc després, a final del mateix mes, es va dur a terme l'escorcoll judicial de Nóos i de l'empresa immobiliària d'Urdangarín i Cristina de Borbó.

A partir d'aquell moment, cada novetat que hi hagué en el cas ha demostrat fins a quin punt s'hi sent involucrada la casa reial espanyola, en tot l'afer, i com malda per minimitzar-ne els efectes negatius. La darrera ocasió fou la compareixença del gendre per a declarar davant el jutge, el dia 25 de febrer proppassat. Hi hagué fortes pressions perquè fos tractat amb deferència a l'hora d'accedir als jutjats. I se'n sortiren. Però llavors el gendre, que tenia permís per a entrar amb cotxe, com havien volgut, aturà el vehicle a la porta de la rampa d'accés als jutjats de Palma i féu el *paseillo* amb el cap alt i un posat estarrufat. Fins i tot s'aturà davant una càmera que es pensava que era de TVE –s'equivocà, perquè de fet era de la televisió portuguesa– i féu una breu declaració d'innocència i honorabilitat en la seva actuació. Era, ben clarament, una operació d'imatge forçada, tan òbvia com entendidorament patètica. Però demostrava fins a quin punt hi havia preocupació pel cas a la casa reial espanyola.

Ara, ultra detalls com aquest, les implicacions de fons de l'escàndol són potencialment molts nocives per a la monarquia, sobretot perquè cada vegada sorgeixen més i més detalls compromesos.

La bomba Torres. L'ex-soci d'Urdangarin, Diego Torres, és una bomba de rellotgeria, de potència descomunal, per a la corona espanyola. No se'n parla gaire, però fa feredat que pugui tenir documentació sensible, que la lliuri al jutge i que pugui implicar la filla del rei, Cristina de Borbó. Fins fa dues setmanes hi havia poques possibilitats que la infanta fos encausada, però des del moment que es varen fer públics els famosos correus electrònics que Torres va lliurar al jutge instructor, això ja és molt més probable.

En aquests correus –degudament filtrats als dos diaris de màxima difusió de tot l'estat espanyol, perquè fossin a bastament coneguts per la ciutadania–, Urdangarin hi implica el rei, que potser va fer d'intermediari en un negoci del gendre –negoci relacionat amb un segon equip espanyol a la Copa Amèrica del 2009 de València, cosa que finalment no reeixí–, de la qual cosa en devia estar assabentada Cristina, que sembla que féu de correu entre la corona i Urdangarin. Aquests correus ja són prou greus perquè, si el jutge els pren en consideració, la posició judicial d'Urdangarin es trobi seriosament perjudicada i, potencialment, la seva esposa també pugui acabar encausada.

Alhora, la possibilitat que esclatin més bombes d'aquesta mena no es pot negligir. Torres és un home assetjat, que no hi té res a perdre i que, a hores d'ara, segons la premsa local de Palma més ben connectada amb la instrucció del cas, podria intentar alleugerir la seva situació processal –i la de la seva dona, també encausada– mitjançant aquestes sorpreses: disparant cap amunt, podríem dir. Ben bé pot ser que encara tingui més municions per a fer explotar.

Manquen tres setmanes perquè Torres aparegui davant el jutge a declarar. Si és que no declina de fer-ho, com la primera vegada que fou citat. No

Diego Torres

fa cara que s'hi negui, ara. Tot fa pensar que el refús inicial va ser estratègic: esperar a saber què declarava Urdangarin, que, per la seva posició matrimonial, no podia acollir-se al dret de no declarar com havia fet l'ex-soci. Ara Torres ja sap quins punts ha d'atacar i com. La cita –si no hi ha canvis– serà el dia 22 de maig. Tots els mitjans de Palma i fonts judicials donen per fet que aquesta declaració serà fonamental per a saber quina direcció pren el cas.

Si la informació que aporta Torres ataca l'essència de la defensa d'Urdangarin (que diu que no era ell sinó Torres que dirigia efectivament Nóos), el jutge podria tornar cridar declarar el gendre del rei espanyol. Tot sol o potser en un encarament amb Torres. I, segons la importància que hagi donat als missatges electrònics, Cristina també hi podria ser encausada. A hores d'ara, l'encausament de la infanta pareix bastant probable, tenint en compte només l'existència dels correus.

La declaració de Torres pot tornar dur Urdangarin al jutjat, potser a un acarament

Republicanisme. Una eventual imputació de Cristina seria dinamita per a la monarquia. Però si també el rei espanyol hi quedàs implicat, encara que només fos citat en el sumari –perquè no pot ser encausat ni serà cridat a declarar– en els termes que apareix en els correus, aleshores ja fóra una bomba atòmica.

Per aquesta banda és per on deu créixer i créixer la preocupació a la casa reial espanyola. Perquè el crèdit de la monarquia, a cop d'escàndol, es va aprimant. I puja el del republicanisme. Segons que publicava el diari *El País* el dia 22 d'abril, el cap d'estat i el seu entorn saben que hi ha enquestes que parlen d'un augment del sentiment republicà. Sobretot entre les generacions més joves, que no visqueren cap de les suposades gestes de Joan Carles: el seu paper durant la transició política i durant el cop d'estat del 23 de febrer del 1981. Molts d'aquests ciutadans, menors de 35 anys, no entenen de què serveix la monarquia. És clar que entre els més grans també n'hi ha qui sap-los que es van apuntant al republicanisme a mesura que veuen escàndols que tenen l'epicentre en la monarquia: el de la famosa cacera, la inexistència –més enllà de fotos– de la família reial, l'amant ja quasi oficialitzada i, és clar, l'escàndol de corrupció d'Urdangarin. De manera que no és estrany que –segons el diari esmentat– els favorables a la monarquia hagin passat entre el 1996 i el 2011 del 66% al 49%, mentre que els partidaris d'una república hagin crescut espectacularment del 13% al 37%.

Quin efecte tindria en aquesta valoració ciutadana de la monarquia i de la república una eventual imputació de Cristina? O un judici oral al matrimoni? O les implicacions del rei d'Espanya, baldament fossin només a base de raonables sospites de comportament poc honorable?... Són preguntes que fa només un any haurien semblat pura ciència-ficció. Però a hores d'ara són d'allò més pertinents. Bé ho saben a la casa reial i entre els sectors monàrquics espanyols. Que els fa bona por. Quasi tanta com deler als republicans.

Miquel Payeras